

סופר כינוייו ודרכו

למלאת שנה לפטירתו של קדיש יהודה סילמן מוכא בזה מכתבו להנהלת בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים והוא תשובה לשאלון שנשלח לו בענין רשימת כינויו הספרותיים. המכתב נכתב בבית הכרם באדר תרצ"ד.

רבים, וגם ב"דואר היום", תחת מאמר רים קטנים בראש הגליון. (כ"ט) ס. — במקומות רבים, ביחוד ב"הארץ" היורד שלמי, תחת רשימות בקורת על ספרים ועוד. (כ"ד) ס—ס — במקומות רבים, (כ"ה) סמז — במקומות רבים, גם תחת שירים סטיריים. (כ"ו) ר' קלונימוס — השתמשתי בפסיכודונים זה תחת תרגומי ליעקב גורדין לחזונותיו: "האלהים, האדם והשטן", "אלישע בן

שם המשפחה — סילמן. השם הפרטי — קדיש יהודה (לפנים הייתי חותם ק. ס. או קדיש ל"ב, וזה יותר מעשה שנים ישנתי את השם ל"ב ליהודה העברי, גם שם אבי אמי היה בגולה: יהודה ל"ב, ועל שמו שם זה שלי). — ואולם קשה לי יותר למלא את בקשתכם השניה בד הפסיכודונים שלי, כי לא אחד לי, כי אם כחמשים. את סוד החמשים האלה גילה לי פעם המנה זכריה פישמן, ובארכיונו רשומים הם כמעט כולם. מטעם זה, כמובן, קצר מצע הגלגה שלכם מהכיל, את שמותי ואני עונה לכם במכתב מיוחד, ורק לפי זכרוני בשעה זו. בזמן האחרון, כמעט שאני נמנע מהשתמש בפסיכודונים, מפני שאינני רואה בהם שום הועלת של הסתרה. אלה שאתה רוצה להסתיר מהם את שמך רוקא הם ידעוהו, ונמצא שאתה רק מחסיר את הפופולריות שלך מעיני הרבים — אף על פי כן — אין אני יודע, אם יש עוד סופר בספרותנו העברית, שהשתמש בפסיכודונים רבים כל כך, כמוני, במשך שלוש שנים וחמש שנות כתיבתי בעתונות ובספרות (התחלתי לכתוב, כמדומני, בתרנ"ט או בתר"ס, בעתון השבועי, "גן שעשועים" של א. מ. פיורקא — שם התחיל לכתוב גם יעקב פיכמן — או ב"ספרי שעשועים" של איצי פרני הוף, או בעתון "המליץ". על כל פנים ב"המליץ" תר"ס נדפסו ממני כמה רבירים!).

אבויה". (נדפסו בעתון "החרות" וגם בהוצאות מיוחדות) ועוד. (כ"ז) ק. ס. — פעמים רבות ב"הארץ", ב"דואר היום", ב"דבר" ועוד. (כ"ח) ק. י. ס. — כנ"ל. (כ"ט) — ו — כנ"ל, וגם ב"הפועל הצעיר". (ל) יהודה שולמי — ב"הפועל הצעיר" ועוד. (לא) ד. י. אברבנאל — אל. (ל"ב) — האותיות השניות מן "קדיש ל"ב" תחת מאמרים ופליטונים ב"התור". (ל"ג) קדיש — תחת "מכתב בים מן הקונגרס" (השבועי) (וגם תחת שירים כמדומני), בעתון "החיים והמית" בע"ל. (ל"ד) — וילנה. (ל"ה) סמז — תחת שירים סטיריים. (ל"ו) להדוד — מכתבים לילדים, ב"הארץ

אם לצורך השלמה נחוצים לכם עוד פרטים, אף על פי שאיני רואי וכראי לכך, אני נכון להעלות במסעת על הגליון לפניכם. בהיותי בן י"ד בערך כתבתי את הסיפור "מעשה באיש מופת", שנדפס אחריו שנים בהוצאת "הנשיה", ולפני שנים אחדות עובד ונדפס שוב בהוצאת "דביר", תל-אביב, בשם "מעשה באביהיל ושלושת בניו". השתתפתי הרבה בראשית עבודתי הספרותית, בעתון "השבוע", בעיקר — בשירים רבים, ב"עולם הקטן" (בסיפורים: מעשה באיש מופת "הנשיה", "יהודית" ובכמה שירים), ב"החיים והטבע" (שירי ילדים, מכתבים, חידות ועוד), ב"גן שעשועים" (מאמרים, שירים ועוד), ב"הארץ לילדים" (מחזה ביטור, סיפור, מכתבים), ב"בן ארצי", הוספה ל"הארץ", תל-אביב, ב"עתוננו" (שירים וסיפורים), ב"ספרית הקטנה" של פ. גינצבורג (סיפורי "הילד ישר אל").

בתנאים: "השבוע", "הזמן", "הציפיה", "הצופה", "היום" (וארשה), "המליץ" (בתר"ס או בתר"ס"א הרפסתי בו עשרים דבר, בהם גם מחזה כמערכה אחת "האם"), "הארץ", "דבר", "הפועל הצעיר", "דואר היום", "הזמן", "זרמים", וילנה, "הדואר" (ניו-יורק, היומי והשבועי), "העולם" (וילנה, בר-לין, לונדון) — במקום האחרון הולכות ונדפסות זה כמה שנים רשימותי שקנו להן שם טוב: "מכתבים אל אה", וגם "בשרות ארצנו": נהלל, רמת רחל, ועוד), "בדרך" (וארשה) ועוד, ב"לוח אחיאסף" (תרס"ה), ב"השלוח" (שירים וסיפורים), ב"הדור" של פרישמן, ב"ההוד", ב"התור", ב"פסיעות", ב"התנגד", ב"הד החנוך", ב"מאזנים" ועוד. כל ימי היותי בארץ (זה כ"ז שנה; הנעתי לארץ בי"א איד, תרס"ז). הנני סופר קבוע לעתונות העברית בחוץ לארץ, ויהודים רבים, קוראי מכתבי הושפעו מהם ועלגו לארץ-ישראל.

יצא ממני: 1) ספר שירי עם בשם "לכו נרננה" (70 שיר, בלויית תוי נגינה, נדפס בהידור שאינו מצוי בספרותנו, בשני צבעים בכל עמוד); 2) קובץ ספורים ונובלות, שנים עשר, בשם "סנסנים"; 3) "אלהים, אדם ושטן", תרגום ליעקב גורדין; 4) "אלישע בן אבויה", תרגום ליעקב גורדין; 5) "המית שיה האלם", תרגום לדוד פינסקי (הרצאת "הישוב"); 6) "מול טוב", תרגום לשלום-עליכם (הוצאת "הבימה"); 7) "החשמונאים הקטנים" — חזיון — הוצאת "מקרא", וארשה, והוצאתי שלי; 8) "מעשה באביהיל ושלושת בניו" — הוא "מעשה באיש מופת" — הוצאת "דביר"; 9) "הילד ישראל" — הוצאת פ. גינצבורג; 10) "חיפה", לתולדותיה וישובה, הוצאת "לנוער" (הקרן הקיימת לאמנות); 11) "דם ודין", תרגום נומי לספור היסטורי למ. ריבקיין, הרצאת "דביר"; 12) "ויהי בימי אחשדרוש" — קומדיה; 13) "מגילת אסתר", חזיון בשבע תמונות מוצגות על ידי "אוהל"; 14) "ספור תנוכה" — חזיון לקטנים; 15) "מרדכי והמן" — חזיון לילדים, בשלוש תמונות; 16) "עברית חיה", ספר לימוד עברית לגנרלים, שיטה חדשה.

השתתפתי בקבצים הספרותיים של ארץ-ישראל, בשעה זו, "רביבים", "מענית", "ירושלים" (של ר' בנימין), "זרעאל", "זיכור", "סולל-כונה", "למר" (ר' בנימין). השתתפתי שלוש שנים בעריכת "הארץ" (בהיותו בירושלים), ב"הארץ לילדים", ב"הפועל הצעיר". ערכת את ספר הזכרון לר"ד צבי ברוק, את הספר "חוטאים וחטאים" לתרהר. זהו קיצור החשבון של עבודתי ימי חלדי. המשך עוד יבוא, אם ירצה השם.

בכבוד, ק. י. סילמן

הבה אנסה לרשום את פסיכודוני העיקריים, כפי שאעלה בזכרוני:

- א) בן אש (על שם אביו ז"ל: אב-רהם שמעון); בתחילה זו נדפסה ב"המליץ" (תר"ס או תרס"א) סריה בשם "פסות נייר", תרגום ציור מאת אוסטין בעתון "השבוע" = "המגיד" אשר ליעקב שלמה פזכס, קדקא.
- ב) אשנב, נגזר מן האותיות "בן אש". השתמשתי בפסיכודונים זה רבות מאד בעתון "הצופה", בתור סופר ממשפט הפרעות בהומל, גם בעתון "הצפירה" ועוד, בתור סופר מארץ-ישראל, ביחוד מימי מלחמת הלשון עם "העזרה".
- ג) אחד העברים, ב"העולם" בימי ריוואנוב, ב"הזמן" הוילנאי, ועוד.
- ד) סוליסט אפנדי, תחת מכתבים קבועים ב"הזמן" הוילנאי. (ה) ק. ס. ל. סולמאי, ב"הפועל הצעיר" ועוד.
- ו) מאן דהו, תחת סריה של פליטונים ב"הפועל הצעיר" שנה א' (אנב, את הקול הקורא לצעירי ישראל שיעלו כחד לוצים מן הגולה שנדפס בגליון ב' [כמדומה] של "הפועל הצעיר" שנה ז', באותיות כחולות, בחתימת "העזר המרכזי של מפלגת "הפועל הצעיר" — כתיבתי אנכי, והוה"פ רק חתם עליו).
- ז) צדדי — ב"הפועל הצעיר", חתום תחת רשימות קטנות, בזמן הקצר שהיירתי חבר במערכת. (ח) ר' יהודה, ב"הפועל הצעיר", תחת "מכתבים מירדשלים" ועד. (ט) א. ש. מעוני (על שם אביו אברהם שמעון) — תחת מכתבים ומאמרים ב"הזמן" ועוד. (י) קל מסד ביז, תחת סריה של מאמרים ב"גן שעשועים". לא. מ. פיורקא ועל החוברת הסטירית המפורסמת שלי, "מגילת שמיר מה", בנוסח מגילת אסתר, מוקדשת למלחמת רכני ירושלים עם ענבי המירשכות כשנת השיטה. אנכ, חוברת זו נמכרה בירושלים אלה אפסמפלים ביום אהד, והיא נדפסה גם בניקוד וגם כבעמי הנגינה, גם בצורת חוברת וגם בצורת מגילה. (יא) נכד שלמה (על שם זקני, אבי אבי), ב"המליץ" (ועוד). (יב) סימן קל — השתמשתי הרבה ואינו זוכר עתה בדיוק את המסומות. אולי ב"גן שעשועים" במקום "קל מסובין" הקודם. (יג) ק. מרניני, בעתון "אספקלריה", שהוצאתי בירושלים. (יד) ק. לבתיני — שם. ט"ו) ק. מקסימי — שם. ט"ז) מקסימי — שם. (יז) מקסימי — בעתון הירושלמי "החרגת", תחת פליטונים רצופים. (יח) אחד ב"הארץ" הירושלמי ב"אספקלריה" ועוד. (יט) דנש קל — ב"הארץ" הירושלמי וב"הזמן" הירושלמי. (כ) ק. ל. — מן — ב"הפועל הצעיר", ב"הזמן" הוילנאי, ב"החנוך", הירחון הפרגוני בימי ד"ר טורוב, ב"פ. כא) ק. ל. — במקומות רבים. (כב) ק. — במקומות